

blivende vil være en saadan, at dette Spørgsmaal stedse kun vil faa teoretisk Betydning.

Jeg har endnu nogle ganske faa Bemærkninger at gøre vedrørende et Par Spørgsmaal, som er berørt af tidligere Talere, og med Hensyn til hvilke jeg derfor skal fatte mig kort for ikke at komme ind paa Gagnetagelser. I mange Henseender er det meget interessant at sammenligne den Forhandling, der nu er ført her i disse Dage, med den store Forhandling om Retsplejeloven, der efter Systemskiftet i Rigsdagssamlingen 1901—02 fandt Sted paa Grundlag af Proceskommissionens Betænkning af 1899. Et Par Punkter i saa Henseende vil jeg gerne dvæle ved. I 1901—02 blev det fremhævet som noget særlig fortjenstfuldt overfor de økonomiske Betæneligheder, der den Gang gjorde sig gældende ved Retsplejelovens Gennemførelse — økonomiske Betæneligheder, der for saa vidt har vist sig begrundede, som det har vist sig, at Retsplejelovens Gennemførelse har medført en overordentlig stærk Stigning i Statsudgifterne til Retsplejen —, at man havde begrænset det tidligere Forslags 6 Landsretter — det foreslog nemlig Kommissionsbetænkningen af 1877 — og nøjedes med 2 Landsretter.

Det forekommer mig, at Rigsdagen ud fra det økonomiske Synspunkt maa stille sig paa et lignende Standpunkt som det, den stillede sig paa i 1901—02, og jeg maa være af den Opfattelse, at hvis man nu gaar til en Ordning som den, der er foreslaaet med Hensyn til Søndre Landsret, vil det praktisk talt sige, at man gaar bort fra det Princip, som man hævdede i 1901—02, og i Virkeligheden vender tilbage til det Princip, der bar Betænkningen af 1877 med de 6 Landsretter. Her staar man overfor et Enten—eller: enten maa man nøjes med de 2 Landsretter og det System, der er knyttet dertil, eller ogsaa maa man optage det System, som ligger bag Proceskommissionens Forslag af 1877 med 6 eller i hvert Fald et større Antal Landsretter.

Det vil være ganske ugørligt at begrunde en særlig fynsk Landsret. Med hvilken Ret skulde man kunne modsige mig, hvis jeg kom og sagde: Jeg ønsker virkelig en Landsret i Aalborg, Nordjylland har meget svært ved at komme til Viborg, og jeg mener, der er overordentlig god Grund til, at Nordjylland faar sin egen Landsret i Aalborg. Det vil være ganske umuligt at begrunde, at ikke vi Nordjyder lige saa vel skulde have Lov

at have vor særlige Landsret som Fynboerne. Man opgiver i Virkeligheden ganske Ævred, man kommer ind paa et Skraaplan, i hvert Fald kommer man ind paa et helt andet Princip, et helt andet Grundlag for Procesordningen.

Derfor tror jeg, at alle de, der er betænkelige ved de økonomiske Byrder, som Retsplejen lægger paa Befolkningen, og det kan vi jo for saa vidt alle være idisse Tider, maa betænke sig to Gange, inden de gaar ind paa det Skraaplan, som her er foreslaaet igennem Opretholdelsen af Søndre Landsret paa den foreslaaede Maade, og at afgørende nationale Grunde skulde kunne tale derfor, i hvert Fald naar man ser bort fra en vis Overgangstid, formaar jeg for mit Vedkommende ikke at se; i hvert Fald, indtil jeg er blevet overbevist derom, maa jeg være af den Opfattelse, at det Standpunkt, som Rigsdagens Flertal tidligere har indtaget paa dette Punkt, og som Udvalgets store Flertal den Gang, ogsaa de socialdemokratiske Medlemmer, var enigt om, det bør vi vedblivende fastholde.

Ogsaa paa et andet Punkt er Sammenligningen interessant mellem den Drøftelse, der her har fundet Sted, og den, der fandt Sted i 1901—02. I 1901—02 var der en Ting, som man i Folketinget især lagde afgørende Vægt paa, og det var i størst mulig Udstrækning at sikre Domstolenes Uafhængighed overfor Administrationen. Hovedordføreren under denne Sag, daværende Medlem af Folketinget Krabbe, siger derom nogle Ord, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse gerne vil citere: „I denne Forbindelse vil jeg ogsaa bemærke, at det forekommer mig, at der er Trang til en udtrykkelig Bestemmelse om, at Dommeren i ingen Del af sin Embedsvirksomhed er undergivet nogen Forvaltningsmyndighed“ „Ud fra samme Tankegang turde det være rigtigt at indsatte en Bestemmelse om, at det Paalæg, som en Embedsmand hidtil har kunnet modtage til at fralægge sig Beskyldninger, skulde ikke kunne gives Dommere af andre end overordnet Ret og for Højesteretsdommeres Vedkommende af Rettens Formand.“

Det, som den Gang blev ønsket af Venstres Ordfører, Krabbe, ud fra den Betragtning, at det var af afgørende Betydning, at man sikrede Domstolenes fulde Uafhængighed overfor Administrationen, blev tiltraadt fra andre Sider, fra en Række frisindede Jurister. Alfred Christensen sagde for Eksempel: „Vi skulle